

Evgeniya Kurvinen, OTT, yliopistonlehtori

## Lausunto perustuslakivaliokunnalle

Perustuslakivaliokunta on pyytänyt minulta lausuntoa hallituksen esityksestä 87/2025 vp laiksi sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Esitän valiokunnalle lausuntonani kunnioittavasti seuraavaa:

### 1. Toimivaltaisen viranomaisen määräytyminen toisiolain perusteella

Sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annettua lakia (552/2019, toisiolaki) ehdotetaan muutettavaksi niin, että toisiolain mukaisten tietolupien ja tietopyyntöjen käsittelyssä mahdollistettaisiin ns. hybridimalli, jossa hakija voisi käyttää sekä keskitetyn mallin että hajautetun mallin mukaista tietolupa- ja tietopyyntökäsittelyä.

Tietolupa- ja tietopyyntökäsittelyyn liittyvästä toimivallasta säädettäisiin 6 a ja 6 b §:ssä ja toimivallan siirrosta toisiolain 6 c §:ssä. Toisiolain 51 §:n 2 momentissa säädettäisiin usean organisaation tietoihin kohdistuvasta kokoamistehtävästä. Sen mukaan organisaatiot voisivat päättää, että joko Tietolupaviranomainen tai jokin hakemuksen tai pyynnön kohteena oleva 6 §:n 2, 3, 5, 7 tai 8 kohdassa tarkoitettu organisaatio kokoaa tietoaineistot. Toisiolain 7 ja 7 a § sisältävät poikkeuksia toisiolain mukaiseen tietojen käsittelyyn. Toimivaltaisen viranomaisen määräytymiseen vaikuttaa myös se, ettei toisiolain suhdetta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 28 §:ään ole määritelty.

Perustuslain (731/1999) 21 §:n 1 momentin nojalla jokaisella on oikeus saada asiansa käsittelyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan *toimivaltaisessa* tuomioistuimessa tai muussa *viranomaisessa*.

Perustuslakivaliokunta on aikaisemmassa käytännössään suhtautunut pidättyväisesti mahdollisuuteen poiketa toimivaltaisia viranomaisia koskevista lain säännöksistä. Valiokunta on erityisesti perusoikeuskytkentäisen sääntelyn yhteydessä pitänyt välttämättömänä, että toimivaltainen viranomainen ilmenee laista yksiselitteisesti tai muuten täsmällisesti tai että ainakin viranomaisten toimivaltasuhteiden lähtökohdat samoin kuin toimivallan siirtämisen edellytykset ilmenevät laista riittävän täsmällisesti (PeVL 49/2014 vp, s. 4, PeVL 9/2014 vp, s. 3 ja siinä viitatu lausunnot). Viranomaiselle ei siten voida lailla antaa täysin rajoituksetonta valtuutta siirtää tehtäviään tai toimivaltaansa toiselle viranomaiselle (PeVL 61/2010 vp, s. 5, PeVL 35/2008 vp, s. 3).

Valtiosääntöoikeudellisesti on merkittävä, ettei toisiolain mukaisessa tietolupa- ja tietopyyntöasiassa toimivaltainen viranomainen ilmene laista yksiselitteisesti. Myöskään viranomaisten toimivaltasuhteiden lähtökohdat ja toimivallan siirtämisen edellytykset eivät riittävän täsmällisesti ilmene laista. Ehdotetut toisiolain säännökset mahdollistaisivat käytännössä rajoituksetta tehtävien ja toimivallan siirtämisen toiselle viranomaiselle.

Lisäksi ehdotetun toisiolain 51 §:n 2 momentin perusteella viranomaisen toimivalta perustuisi viranomaisten väliseen sopimukseen. Tällainen sääntelytapa on ongelmallinen perustuslain 2 §:n 3 momentin kannalta, jonka mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Perustuslakivaliokunta on useasti katsonut, että yksityiseen kohdistuvan julkisen toimivallan siirtäminen sopimus pohjaisesti viranomaiselta toiselle ei ole valtiosääntöoikeudellisesti asianmukaista (PeVL 35/2008 vp, s. 2, PeVL 23/1994 vp, s. 2 ja PeVL 11/1994 vp, s. 1). Myös sitä, että toinen viranomainen on sinänsä suostunut

jonkin toiselle viranomaiselle kuuluvan tehtävän hoitamiseen, on pidetty ongelmallisena, jos tehtävien siirtäminen on ollut rajoituksetonta (PeVL 52/2001 vp, s. 5).

Henkilötietojen toisiokäyttöön liittyvien toimivaltuuksien selkeyttäminen on tarpeen sekä viranomaisen julkisen vallan käytön kannalta että rekisterinpitäjän vastuiden kohdentumisen varmistamiseksi.

## **2. Hajautettu malli ja siihen liittyvä toimivaltaisen viranomaisen tiedonsaantioikeus**

Hajautetussa mallissa hakija toimittaisi hakemuksen jokaiselle hakemuksen kohteena olevalle organisaatiolle erikseen, tällöin hakemus käsiteltäisiin ja tietolupa myönnettäisiin erikseen jokaisen hakemuksen kohteena olevan organisaation toimesta. Säännöskohtaisissa perusteluissa (s. 69–70) todetaan, että organisaatiot arvioisivat tietolupahakemuksen omien tietoaaineistojensa osalta. Organisaatioiden tulisi kuitenkin ottaa huomioon hakemuksen arvioinnissa se, millainen vaikutus eri rekisterinpitäjien tietoaaineistojen yhdistämisellä olisi.

Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan kansallisen erityislainsäädännön tarpeellisuutta on arvioitava EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (2016/679) edellyttämän riskiperusteisen lähestymistavan mukaisesti kiinnittämällä huomiota tietojen käsittelyn aiheuttamiin uhkiin ja riskeihin. Mitä korkeampi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely. Tällä seikalla on erityistä merkitystä arkaluonteisten tietojen käsittelyn kohdalla (PeVL 14/2018 vp, s. 5, PeVL 11/2024 vp, s. 2 ja PeVL 21/2025 vp, s. 2).

Tietoaaineistojen yhdistämisen vaikutusten arviointi on tärkeää yksityiselämän ja henkilötietojen suojan turvaamiseksi. Ehdotuksen myötä arkaluonteiset henkilötiedot liikkuisivat useiden eri tahojen välillä ja olisivat näiden hallussa ja saatavilla. Tietojen yhdistäminen eri rekistereistä voi tuottaa uusia tietoja yksilöstä. Kyse on myös sellaisten tietojen yhdistämisestä, joita ei alun perin ollut tarkoitus yhdistää tai käyttää yhdessä. Yhdistetyt rekisteritiedot ovat myös houkutteleva kohde tietoturvaloukkauksille. Lakiehdotuksessa ei kuitenkaan ole säädetty velvollisuutta arvioida eri rekisterinpitäjien tietojen yhdistämisen seurauksia. Velvollisuus vaikutustenarvioinnin tekemiseen määräytyy tietosuoja-asetuksen 35 artiklan mukaan. Toisiokäytön vaikutustenarviointia olisi kuitenkin tarpeen täsmentää. Jos yhdistämiseen liittyvää riskiä ei voida hallita riittävästi tai pienentää hyväksyttävälle tasolle, tietoaaineistoja ei tulisi yhdistää.

Perustuslakivaliokunta on käytännössään arvioinut viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitosäännösten estämättä koskevaa sääntelyä perustuslain 10 §:n kannalta ja kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat valiokunnan käytännön mukaan voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (PeVL 11/2024 vp, s. 4, PeVL 10/2014 vp, s. 6, PeVL 17/2016 vp, s. 5–6 ja PeVL 38/2016 vp, s. 2–3). Valiokunta ei toisaalta ole pitänyt hyvin väljiä ja yksilöimättömiä tietojensaantioikeuksia perustuslain kannalta mahdollisina edes silloin, kun ne on sidottu välttämättömyyskriteeriin (PeVL 96/2022 vp, s. 4, PeVL 59/2010 vp, s. 4).

Valiokunta on antanut erityistä merkitystä luovutettavien tietojen luonteelle arkaluonteisina tietoina arvioidessaan sääntelyn täsmällisyyttä ja sisältöä. Arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään (PeVL 15/2018 vp, s. 37, PeVL 3/2017, s. 5). Tilanteessa, jossa ehdotetut säännökset ovat kohdistuneet myös arkaluonteisiin tietoihin, tavallisen

lain säätämisyjärjestyksen käyttämisen edellytyksenä on ollut sääntelyn täsmentäminen tietojen luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevan perustuslakivaliokunnan käytännön mukaiseksi (PeVL 89/2022 vp, s. 4, PeVL 48/2018 vp, s. 4–5, PeVL 14/2018 vp, s. 5).

Lakiehdotuksen 36 a § antaisi lain 6 §:n 2, 3, 5, 7 ja 8 kohdassa tarkoitetuille organisaatioille oikeuden saada ja käsitellä tietoja. Tällainen organisaatio toimisi usean organisaation tietoaaineistojen kokoajana. Nähdäkseni lakiehdotuksessa organisaation tiedonsaantioikeutta ei ole asianmukaisesti sidottu välttämättömyysedellytyksen täyttymiseen. Organisaatiolla olisi oikeus saada 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitettut tiedot sekä lisäksi muut toisilainissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot. Lakiehdotuksen perusteella jää epäselväksi, mitä muita tietoja organisaatio voi välittömästi tarvita lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi. Mikäli viranomaisella on arvioitu olevan tiedontarve, tulisi lakiehdotuksessa pyrkiä yksilöimään tiedot, jotka ovat tarpeellisia lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi.

Lakiehdotuksen 36 a §:n 3 momenttiin on sisällytetty säännös, jonka mukaan: ”Tietoaaineistojen kokoaja voi salassapitovelvoitteiden ja muiden tietojen käyttöä koskevien rajoitusten estämättä *poimia* tietoluvan mukaiset tiedot tietoturvallisesta siirtopalvelun tai muun tietoturvallisesta palvelun välityksellä sellaisista 6 §:ssä tarkoitettujen organisaatioiden tiedoista ja tietovarannoista, joista se on rekistereiden ja tietovarantojen sisältö ja tekninen toteutus huomioon ottaen mahdollista ja tarkoituksenmukaista.” Tämä säännös mahdollistaisi, että tietoaaineistojen kokoaja itse poimisi tietoluvan mukaiset tiedot, vaikka 1 momentissa säädettäisiin, että organisaatiolla on oikeus ”pyynnöstä” saada tietoluvassa tarkoitettut tiedot. Teknisen rajapinnan avaamisen edellytykset määräytyvät julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) mukaan. Sääntelyn täsmällisyyden kannalta olisi perusteltua poistaa kyseinen säännös lakiehdotuksesta.

### 3. Toisilain mukaisten tietoaaineistojen luovutus muuhun turvalliseen käyttöympäristöön

Toisilakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 51 c §, jossa säädettäisiin tietoaaineistojen luovutuksesta luvansaajalle muuhun turvalliseen käyttöympäristöön kuin toisilain 20 §:ssä tarkoitettuun tietoturvallisesta käyttöympäristöön. Tietolupaviranomainen voisi erityisestä syystä myöntää tietoluvan, jos: 1) kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvat ja muut tietoluvan nojalla luovutettavaan tietoaaineistoon kohdistuvat riskit ovat vähäiset; 2) yhtenä osallistujana hankkeessa on taho, joka harjoittaa tutkimustoimintaa suomalaisessa tutkimusorganisaatiossa; ja 3) tietosuoja- ja tietoturvan taso tietoaaineiston käsittelyssä on riittävä. Ehdotus olisi väliaikainen ratkaisu kansainvälisen yhteistyön mahdollistamiselle ennen EU:n eurooppalaisesta terveystietoaalueesta annetun asetuksen (2025/327, jatkossa EHDS-asetus) soveltamista.

Säännöskohtaisten perustelujen (s. 83) mukaan arvioidessa 1 momentissa tarkoitettuja vaatimuksia tulisi ottaa huomioon luovutettavaan tietoaaineistoon kohdistuvat riskit ja erityisesti luovutettavan tietoaaineiston laajuus ja laatu. Lakiehdotuksen perusteella epäselvyyttä liittyy juuri riskien arviointiin. Tarkemmin ei ole yksilöity mitkä, missä laajuudessa ja miten riskejä tulisi arvioida. Henkilötietojen suojan kannalta on ongelmallista, että ulkomaiselle turvalliselle käyttöympäristölle ei ole asetettu täsmällisiä tietosuoja- ja tietoturva-vaatimuksia, vaikka näin on tehty Suomessa toimiville tietoturvallisille käyttöympäristöille.

Tietoaaineistojen luovuttamiseen ulkomaiseen turvalliseen käyttöympäristöön saattaa liittyä henkilötietojen siirtoa kolmansiin maihin. Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 101 kohdan mukaan henkilötietojen siirtäminen unionista kolmansissa maissa oleville rekisterinpitäjille, henkilötietojen käsittelijöille tai muille vastaanottajille ei saa vaarantaa luonnollisten henkilöiden henkilötietojen suojan tasoa, joka unionissa perustuu tietosuoja-asetukseen.

Nähdäkseni tulisi harkita luopumista ulkomaisia turvallisia käyttöympäristöä koskevasta lakiehdotuksesta. Ehdotettu sääntely ei ole riittävän täsmällistä eikä tarkkarajaista, mikä saattaa vaarantaa yksityiselämän suojan ja henkilötietojen suojan.

Lisäksi ehdotus on ongelmallinen EHDS-asetuksen kannalta. Asetus asettaa useita edellytyksiä kolmannen maan hyväksymiselle EU:n rajanylittävän infrastruktuurin jäseneksi. Kolmannen maan tulee täyttää asetuksen IV luvun vaatimukset, ja tarjota unionissa sijaitseville terveystietojen käyttäjille vastaavin ehdoin pääsyn omien terveystietoihin pääsystä vastaavien elintensä saatavilla oleviin sähköisiin terveystietoihin (vastavuoroisuusperiaate), sekä noudattaa tietosuojasetuksen V lukua (75 (5) artikla). EHDS-asetuksen V luvussa säädetään lisäksi lisätoimista. Ne koskevat muun muassa tietojen säilyttämistä ja käsittelyä kolmannessa maassa, yksityiskohtaisten suojatoimien määrittelyä, kolmannen maan viranomaisen pääsyä tietoihin sekä lisäedellytyksistä tietojen siirtämiselle kolmanteen maahan. Vaikuttaa siltä, että EHDS-asetus asettaa ulkomaisille käyttöympäristöille selvästi tiukemmat vaatimukset kuin ehdotettu sääntely. Tämän vuoksi ehdotettu toisiolain säännös voi muodostaa merkittävän riskin henkilötietojen suojalle.

#### **4. Rekisteröidyn oikeuksien turvaaminen toisiolain mukaisessa tietojenkäsittelyssä**

Toisiolain 1 §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, että se sisältäisi ainoastaan lain yleiset tavoitteet. Toisiolain tavoitteena on mahdollistaa sosiaali- ja terveystietojen tehokas ja tietoturallinen käsittely toissijaisissa käyttötarkoituksissa. Lain tavoitteena on lisäksi turvata yksilön luottamuksensuoja sekä oikeudet ja vapaudet henkilötietojen käsittelyssä.

Sääntelyn selkeyden varmistamiseksi joitakin osia on tarpeen täsmentää. Sosiaali- ja terveystietojen käsite tulisi määritellä laissa. Toisiolain tavoitesäännöksessä esille tuotu tehokkuusnäkökulma on erikoinen ja oikeusjärjestyksellemme jopa vieras. Toisiolain tavoitteena tulisi olla arkaluonteisten henkilötietojen tehokas suojaaminen, ei niiden käsittelyn tehostaminen. Luottamuksensuojan käsitteen sisältö ei ole selkeä eikä vakiintunut, joten sitä voidaan tulkita monin tavoin. Jos tavoitteena on turvata luonnollisen henkilön luottamus heidän henkilötietojensa käsittelyyn toissijaisissa käyttötarkoituksissa, tämä tulee ilmaista lakitekstissä selkeästi.

Toisiolaissa säädetään useita suojatoimenpiteitä rekisteröityjen oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi, joiden tarkoituksena on vähentää tai poistaa henkilötietojen käsittelystä aiheutuvia riskejä (s. 101). Toisilaki ei kuitenkaan sisällä nimenomaisia säännöksiä rekisteröidyn oikeuksista, lukuun ottamatta poikkeusta, joka koskee oikeutta vastustaa henkilötietojensa käsittelyä opetustarkoituksessa. Tämä perustuu keskeisesti siihen, että rekisteröidyn oikeuksista säädetään tietosuojasetuksen 15–22 artikloissa.

Rekisteröidyn asema henkilötietojen toissijaisessa käytössä ei ole yksiselitteinen. Tietosuojasetuksen 17 artiklan mukainen oikeus tietojen poistamiseen ei yleensä sovellu toisiolain yhteydessä (s. 45). Tietosuojasetus ja tietosuojalaki (1050/2018) sisältävät säännöksiä, jotka mahdollistavat poikkeamisen rekisteröidyn oikeuksista. Oikeuksien käyttämisen edellytyksenä on, että rekisteröity on tietoinen henkilötietojensa toissijaisesta käytöstä. Voimassa olevan lainsäädännön perusteella ei kuitenkaan ole täysin selvä, tuleeko rekisteröityä informoida hänen tietojensa käsittelystä toissijaisessa käyttötarkoituksessa tai miten hän voi vaikuttaa tähän käsittelyyn. Tässä suhteessa toisilaki poikkeaa merkittävästi EHDS-asetuksesta, joka edellyttää muun muassa, että terveystietoihin pääsystä vastaavat elimet julkaisevat tiedot toissijaisen käytön edellytyksistä (58 artikla), sekä turvaa luonnollisen henkilön oikeuden kieltää terveystietojensa toissijaisen käytön (71 artikla).

Perustuslakivaliokunta on pitänyt henkilötietojen suojan kannalta keskeisenä tiedollista itsemääräämisoikeutta (PeVL 23/2020 vp, s. 9, PeVL 2/2018 vp, s. 8). Valiokunnan käytännössä itsemääräämisoikeuden on katsottu kiinnittyvän useisiin perusoikeuksiin, erityisesti perustuslain 7 §:n säännöksiin henkilökohtaisesta vapaudesta ja koskemattomuudesta sekä perustuslain 10 §:n säännöksiin yksityiselämän suojasta (PeVL 48/2014 vp, s. 2).

Luonnollisten henkilöiden tiedollisen itsemääräämisoikeuden turvaamiseksi olisi tarpeen selkeyttää toisiolakia. Rekisteröidyn tulisi tosiasiallisesti saada tieto henkilötietojensa käsittelystä toissijaisessa käyttötarkoituksissa sekä mahdollisuus käyttää oikeuksiaan ja vaikuttaa tähän käsittelyyn. Tämä tukisi myös tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 7 kohdan lähtökohtaa, jonka mukaan luonnollisten henkilöiden olisi voitava valvoa omia henkilötietojaan.

## **5. Tutkimuslainsäädäntöön perustuva tiedonsaantioikeus rekisteritietojen käyttöön**

Lakiehdotuksen mukaan toisiolakia ei sovellettaisi kliinisten tutkimusten henkilötietojen käsittelyyn. Jatkossa tiedot olisi mahdollista saada kliinisten tutkimusten käyttöön suoraan kliinisestä lääketutkimuksesta annetun lain (983/2021, lääketutkimuslaki), lääkinnällisistä laitteista annetun lain (719/2021) sekä lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain (488/1999, tutkimuslaki) nojalla. Ehdotuksen myötä lääketutkimuslain 34 §:n ja tutkimuslain 21 a §:n soveltamisalaan kuuluvien tietojen joukko kasvaisi. Lääkinnällisistä laitteista annettuun lakiin lisättäisiin uusi 20 a §, joka mahdollistaisi tiedonsaannin samaan tietokokonaisuuteen kuin lääketutkimuslain ja tutkimuslain säännökset. Seuraavassa esitetyt huomiot lääketutkimuslain 34 §:n muutoksiin koskevat vastaavasti myös muita edellä mainittuja tutkimuslainsäädännön säännöksiä.

Ehdotuksen myötä lääketutkimuslain 34 §:n mukainen tiedonsaantioikeus laajenee koskemaan potilasasiakirjoihin merkittyjen tietojen ohella myös sosiaalihuollon tietoja ja muita rekisteritietoja. Tiedonsaannin edellytyksenä olisi, että tietojen saanti ja käsittely on välttämätöntä tutkimuksen suorittamiseksi. Säännöskohtaisten perustelujen (s. 87–88) mukaan tätä yksityiskohtaisempien rajausten tekeminen lain tasolla tietoineistokohtaisesti ei ole katsottu perustelluksi tai edes mahdolliseksi ottaen huomioon tieteellisen tutkimustoiminnan luonteen ja ominaispiirteet. Ehdotus ei kuitenkaan mahdollistaisi tutkimuksen käyttöön minkä tahansa tietojen saamista, vaan edellyttäisi, että tietojen saanti ja käsittely on välttämätöntä.

Lakiehdotuksessa tiedonsaantioikeus on sidottu asianmukaisesti välttämättömyyседellytykseen. Käytännön soveltamistilanteessa välttämättömyyседellytyksen epämääräisyys, ja jossain määrin jopa sattumanvaraisuus, voi kuitenkin johtaa siihen, että ehdotettu sääntely avaa mahdollisuuden hankkia tutkimuksen käyttöön kaikki sen kannalta tarpeelliset tiedot. Nähdäkseni tämänkaltaisen tilanteen välttämiseksi välttämättömyyседellytystä on tarpeen täsmentää. Välttämätön ei ole sama asia kuin tarpeellinen. Kaikki välttämättömät tiedot ovat tarpeellisia tietyn tarkoituksen kannalta, mutta kaikki tarpeelliset tiedot eivät ole välttämättömiä kyseisen tarkoituksen saavuttamisen kannalta. Siinä missä tarpeellinen viittaa tietoihin, jotka ovat hyödyllisiä tai toivottavia tietyn tarkoituksen kannalta, välttämätön tarkoittaa sitä, että tarkoitusta ei voida saavuttaa ilman tällaisia tietoja.

Säännöskohtaisten perustelujen (s. 89–92) mukaan rekisterinpitäjän, jonka tietoihin pääsyä pyydetäisiin, tulisi arvioida pyyntöä 2–6 momentissa säädettyjä edellytyksiä vasten. Perusteluissa kuitenkin tuodaan esille, että tapauskohtaisessa harkinnassa tulisi ottaa huomioon, että kliinisissä tutkimuksissa ei aina ole etukäteen mahdollista ehdottoman tarkkarajaisesti määrittää, mitkä yksittäiset muuttujatiedot, ovat tutkimuksen suorittamisen kannalta välttämättömiä kunkin tutkittavan kohdalla. Tästä syystä arviointikynnystä luovutettavien tietojoukkojen osalta ei tulisi asettaa suhteettoman korkealle, minkä

lisäksi tulisi huolehtia siitä, että tieteellisen tutkimuksen vapaus turvataan. Ehdotuksen perusteella vaikuttaa siltä, että rekisterinpitäjän oli tehtävä intressipunninta henkilötietojen suojan ja tutkimuksen vapauden välillä, jossa tiedonsaannin intressi ja tutkimuksen vapaus painaisivat enemmän kuin henkilötietojen suoja.

Tietojen antamisessa on löydettävä sopiva tasapaino, joka turvaa sekä tutkimuksen vapauden että luonnollisten henkilöiden oikeuksien ja vapauksien suojan. Tiedon antaminen ei saa loukata niitä etuja, joiden suojaksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Tämän perusteella tiedon pyytäjän on etukäteen määritettävä, mihin tietoihin hänen tiedontarpeensa kohdistuvat. Tiedon pyytäjän on yksilöitävä pyynnössään, mitä tietoja pyyntö koskee, sekä ilmoitettava tietojen käyttötarkoitus ja perustelut sille, miksi kyseistä käyttötarkoitusta ei voida saavuttaa ilman pyydettyjä tietoja sekä mihin tietoihin pyynnön kohteena olevat tiedot yhdistetään.

Joensuussa 2.10.2025

Evgeniya Kurvinen OTT, julkisoikeuden yliopistonlehtori